

Konstitutionsutskottets betänkande

1983/84: 6

om säkerhetsskyddet i riksdagen (förs. 1982/83: 24)

Sammanfattning

I detta betänkande föreslår utskottet en lag om säkerhetsskydd i riksdagen. Utskottet godtar härmed med vissa ändringar ett lagförslag som förvaltningsstyrelsen lagt fram. Den följdmotion som väckts i ärendet, motion 1982/83: 2436 av Anders Svärd och Birgitta Hambræus (båda c), tillstyrks beträffande fråga om tillträdesrätten för anställda vid partikansliet i riksdagens lokaler (yrkande 2). Motionen tar i övrigt upp fråga rörande förvaltningskontorets ställning vad gäller rätten att meddela kompletterande föreskrifter till lagen samt fråga om tillträdesrätten för personal vid partiernas riksorganisationer (yrkandena 1 och 3). I dessa delar har utskottet ansett motionen tillgodosedd genom vissa av utskottet gjorda justeringar i instruktionen för förvaltningskontoret och med hänsyn till vad utskottet anfört.

Förslaget

Förvaltningsstyrelsen hemställer att riksdagen antar ett framlagt förslag till lag om säkerhetsskydd i riksdagen.

Den föreslagna lagens främsta syfte är att åstadkomma ett skydd för riksdagens verksamhet. Säkerhetsskyddet är utformat för att främst tillgodose säkerhetsintresset under normala fredsförhållanden. I krig och beredskapstillstånd och liknande situationer skall finnas särskilda föreskrifter som meddelas i den ordning som anges i lagen.

I lagen finns regler om bl. a. sekretesskydd, tillträdesskydd, infiltrationsskydd, information och kontroll. Lagförslaget har utarbetats på grundval av bl. a. riktlinjer för säkerheten i riksdagens lokaler som riksdagen tidigare beslutat om.

Det framlagda lagförslaget redovisas vid sidan av utskottets motsvarande lagförslag i *bilaga* till detta betänkande.

Motionen

I motion 1982/83: 2436 av Anders Svärd (c) och Birgitta Hambræus (c) hemställs att riksdagen beslutar

1. att beslutanderätten angående frågor om riksdagens säkerhets- och tillträdesregler skall åvila ett av riksdagens förtroendemannaorgan,

2. att anställda vid partikansli skall ha samma rörelsefrihet som riksdagens egna tjänstemän samt

3. att personal vid partiernas riksorganisationer jämställs med regeringskansliets tjänstemän i fråga om tillträdesregler.

Motionsyrkandet under punkt 1 behandlas nedan under rubriken 2. Allmänna överväganden. Yrkandena under punkterna 2 och 3 tar utskottet upp i specialmotiveringen till 20 § resp. 28 §.

Utskottet

1. Inledning

Våren 1980 bildades en beredningsgrupp – bestående av talmannen, ordföranden i försvarsutskottet, riksdagsdirektören och förvaltningsdirektören – för att behandla frågor om riksdagens beredskapsplanering. Beredningsgruppen uppdrog åt en särskild arbetsgrupp att närmare utreda frågorna kring riksdagens beredskap och säkerhet.

I februari 1982 överlämnade arbetsgruppen rapporten Riksdagens säkerhet och beredskap. Rapporten remissbehandlades. Beredningsgruppen beslöt att med tillstyrkan överlämna arbetsgruppens förslag till förvaltningskontoret för beredning och ställningstagande.

Efter fortsatt arbete inom förvaltningskontoret underställde riksdagens förvaltningsstyrelse riksdagen bl. a. vissa frågor om riksdagens säkerhet i fredstid (förslag 1982/83: 10). Med anledning av förslaget uttalade konstitutionsutskottet i sitt betänkande (KU 1982/83: 19) bl. a. att föreskrifter om riksdagens säkerhet och beredskap skulle fastställas genom lag.

Beträffande det närmare innehållet i tidigare förslag och betänkande hänvisas till dessa.

Sedan riksdagen fattat beslut i enlighet med konstitutionsutskottets betänkande 1982/83: 19 uppdrog chefen för riksdagens förvaltningskontor åt en särskild arbetsgrupp att utarbeta förslag till säkerhetsbestämmelser. Gruppen har den 6 april 1983 presenterat det förslag till lag om säkerhetskydd i riksdagen som har legat till grund för förslag 24.

Synpunkter på lagförslaget har under arbetets gång inhämtats från statsrådsberedningen och rikspolisstyrelsen samt kammarkansliet och utskottens kanslier.

Det framlagda lagförslaget avsågs träda i kraft den 1 oktober 1983. Riksdagens förvaltningsstyrelse beslöt den 20 april 1983 att förelägga riksdagen det nu aktuella förslaget tillsammans med förslag 1982/83: 25 om organisationen av riksdagens förvaltningskontor. Sedan det uppkommit behov av att bl. a. inhämta yttrande från finansutskottet hemställde utskottet (KU 1982/83: 35) att riksdagen t. v. skulle anta vissa riktlinjer för förvaltningskontorets organisation samt uppskjuta den slutliga behandling-

en av förslag 24 och 25 till 1983/84 års riksmöte (KU 1982/83: 36). Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets hemställan.

I det följande redovisar utskottet i ett särskilt avsnitt sina allmänna överväganden rörande lagförslaget i förslag 24. Därefter följer en specialmotivering till de författningsförslag som utskottet lägger fram. Beträffande förslag 1982/83: 25 hänvisar utskottet till det av utskottet samtidigt avgivna betänkandet KU 1983/84: 5.

2. Allmänna överväganden

Det förslag till lag om säkerhetsskyddet i riksdagen som förvaltningsstyrelsen nu lagt fram syftar i första hand till att åstadkomma skydd för riksdagens verksamhet och för sekretessbelagda uppgifter som rör rikets säkerhet. Enligt förslaget skall det i lagen slås fast att säkerhetsåtgärderna skall bestämmas med beaktande av intresset av riksdagens öppenhet mot allmänheten och företrädare för massmedia.

Säkerhetsskyddets utformning i lagförslaget bygger på den indelning av skyddsåtgärder som finns i förordningen (1981:421) om säkerhetsskyddet vid statliga myndigheter. Skyddet föreslås omfatta sekretesskydd, tillträdesskydd, infiltrationsskydd, information och kontroll. Bestämmelserna avser riksdagens ledamöter och tjänstemän, de som fullgör uppdrag för riksdagens räkning samt anställda vid partikanslier inom riksdagen. Tillträdesskyddet berör även andra personer med fasta arbetsplatser i riksdagens lokaler samt statsråden. Reglerna får också en verkan gentemot allmänhet och övriga som önskar passera in i riksdagen.

Vid utformningen av lagförslaget har en viktig utgångspunkt varit de intentioner som riksdagen tidigare givit uttryck för, nämligen att öppenheten i vårt statsskick utgör en grundläggande förutsättning för det offentliga livet och att detta förhållande självfallet skall prägla arbetet i riksdagen i dess egenskap av ledande statsorgan (se KU 1982/83: 19).

De inskränkningar som genom lagen föreslås i den öppenhet som bör råda i riksdagsarbetet är betingade av tvingande säkerhetsskäl och av hänsyn till arbetets behöriga gång. Enligt utskottets mening har de krav som uppställts tidigare i allt väsentligt blivit tillgodosedda genom den nu föreslagna utformningen av säkerhetsregleringen. Utskottet tillstyrker därför att det föreliggande förslaget läggs till grund för lagstiftning. Dock bör vissa justeringar vidtas, vilka utskottet behandlar i det följande.

Frågan om bevakningen av riksdagshuset ägnades stor uppmärksamhet av remissinstanserna vid remissbehandlingen av den rapport som arbetsgruppen för beredskapsfrågor lade fram. I rapporten hade förordats att bevakningen i huvudsak skulle omhändertas av personal från bevakningsföretag. Många remissinstanser ansåg det vara angeläget att passerkontrollerna i de mest använda ingångarna skulle skötas av riksdagens egen personal.

Vid utformningen av det tidigare nämnda förslaget 1982/83: 10 tog en majoritet i förvaltningsstyrelsen hänsyn till remisskritiken och uttalade att de mest använda ingångarna borde bemannas med egen personal medan personal från bevakningsbolag borde anlitas för "bevakningscentral, läktare jämte entré, nattbevakning, ronderingar och tillfälliga behov, t. ex. för att ersätta riksdagsanställd bevakningspersonal vid sjukdom eller semester".

I sitt betänkande med anledning av förslag 1982/83: 10 konstaterade konstitutionsutskottet (KU 1982/83: 19) att förvaltningsstyrelsens förslag innebar i stort ett bibehållande av den hittills tillämpade ordningen. Utskottet betonade samtidigt vikten av att de mest anlitade ingångarna skulle bemannas med egen personal. Annan personal borde huvudsakligen användas för speciella uppgifter och tillfälliga behov.

Som skäl för denna ståndpunkt anförde utskottet att bevakningspersonalens möjligheter att känna igen riksdagsledamöter och tjänstemän därigenom skulle ökas. En sådan lösning skulle också medföra att större omsorg kunde visas i fråga om att hjälpa andra besökande till rätta. Här låg också ett säkerhetsintresse. Utskottet accepterade mot denna bakgrund styrelsens övriga förslag om bevakningens utformning, men framhöll att den föreslagna ordningen måste ses som en försöksverksamhet.

Utskottet vill framhålla betydelsen av att det uttalande som utskottet tidigare gjort rörande bevakningspersonalen och som riksdagen ställt sig bakom blir tillgodosett i den löpande planeringen av hur bevakningen skall vara utformad. Därvid skall undersökas om det inte vore att föredra att personalen vid bevakningscentralen skall vara riksdagsanställd.

Det system med nyckelkort, intern-TV, m.m. som skall användas för bevakningen av riksdagens lokaler rymmer möjligheter till central övervakning av enskilda passager som sker på flera olika platser i byggnaderna. Lagring av uppgifter rörande bl. a. sådana passager är tekniskt möjlig. Utskottet föreslår att denna lagringsmöjlighet bör utgå ur övervakningssystemet. Riksdagen bör ge förvaltningskontoret i uppdrag att verkställa detta.

Utskottet avser att följa upp säkerhetsfrågorna i riksdagen, bl. a. i det avseende som nyss nämnts. En utgångspunkt för denna uppföljning skall vara att de tekniska arrangemangen för övervakning av lokalerna får en lämplig utformning med hänsyn till den personliga integriteten för de personer som vistas i lokalerna.

Förutom den uppföljning som kommer att ske inom utskottet är det också angeläget att det görs en mera allmän utvärdering huruvida säkerhetsåtgärderna har fått en alltigenom lämplig utformning utifrån säkerhetssynpunkter och med hänsyn till den öppenhet som skall prägla riksdagens arbete. Utskottet syftar här t. ex. på kontroll av inpasseringen till åhörarläktaren. Förvaltningskontoret bör få riksdagens uppdrag att göra den nu nämnda utvärderingen.

Enligt förslaget skall föreskrifter som kompletterar lagens bestämmelser i olika hänseenden få utfärdas av förvaltningsstyrelsen. Detta gäller t. ex. instruktioner för säkerhetschefen och bevakningspersonalen. För krig eller andra extraordinära förhållanden samt för speciella tillfällen föreslås vidare en befogenhet för förvaltningsstyrelsen att få meddela särskilda föreskrifter och besluta särskilda åtgärder. Vid sidan härav skall enligt förslaget vissa beslutsbefogenheter tillkomma förvaltningsdirektören och säkerhetschefen.

Den närmare rättsliga regleringen av den ordning i vilken beslut om föreskrifter m. m. skall fattas inom förvaltningskontoret framgår av den nya instruktion för riksdagens förvaltningskontor som utskottet samtidigt med detta ärende behandlar i betänkandet KU 1983/84: 5. Av förslaget till instruktion framgår således att förvaltningsstyrelsen förutsätts få besluta om föreskrifter eller åtgärder såvitt avser instruktion för säkerhetschefen (3 §), särskilda föreskrifter för krig eller beredskapstillstånd m. m. (7 § första stycket), särskilda åtgärder för speciella tillfällen (7 § andra stycket), instruktion för bevakningspersonalen (21 §), tillträdesrätt för utländska journalister till vissa lokaler (29 § punkt 2) samt vilka tjänster inom riksdagen som skall hänföras till skyddsklass enligt personalkontrollkungörelsen (40 §). Denna beslutanderätt kan enligt 14 § i instruktionen överlåtas på direktionen om inte frågan har principiell betydelse eller i övrigt särskild räckvidd. Då riksmöte inte pågår kan – och förvaltningsstyrelsen medgett detta – direktionens beslutanderätt överlåtas vidare till förvaltningsdirektören. Sådana beslut som förvaltningsstyrelsen har fattat med stöd av de nämnda bestämmelserna skall anmälas för förvaltningsstyrelsen vid deras nästkommande sammanträde.

Frågor som inte i första hand ankommer på förvaltningsstyrelsen att avgöra skall enligt 15 § i instruktionen avgöras av förvaltningsdirektören ensam. I den mån sådana ärenden inte är av det slag att de behöver prövas av förvaltningsdirektören får de avgöras av annan tjänsteman i den omfattning som framgår av en arbetsordning eller särskilda beslut. Reglerna i den nyss nämnda 15 § blir i instruktionens föreslagna utformning tillämpliga beträffande vissa begränsningar i tillträdesrätten nattetid och under helger (20 § andra stycket) samt beträffande föreskrifter enligt 35 §.

I ett par hänseenden tilläggs förvaltningsdirektören eller säkerhetschefen beslutanderätt redan i säkerhetsskyddslagen. Detta är fallet beträffande skärpt bevakning för viss tid (22 §) och tillträdesrätt i särskilda fall för personer som inte har tillträdesrätt enligt andra bestämmelser i lagen (36 §).

Om förvaltningsstyrelsen finner en fråga vara av större vikt kan den enligt 12 § punkten 13. i instruktionen överta beslutanderätten även om denna primärt tillkommer förvaltningsdirektören eller annan. Enligt samma lagrum har också förvaltningsdirektören möjlighet att hänskjuta frågor till styrelsen.

Enligt *motion 1982/83:2436* av Anders Svärd (c) och Birgitta Hambræus (c) kan det ifrågasättas om riksdagen skall överlämna betydelsefulla frågor om säkerhets- och tillträdesregler till tjänstemän inom förvaltningskontoret. Det är enligt motionen angeläget att ett av riksdagens förtroendemannaaorgan, exempelvis talmanskonferensen eller förvaltningsstyrelsen, handhar denna typ av frågor. Det kan också vara lämpligt att bemyndiga organen att delegera vissa sådana uppgifter till talmannen. I motionen yrkas att beslutanderätten angående frågor om riksdagens säkerhets- och tillträdesregler skall åvila ett av riksdagens förtroendemannaaorgan (yrkande I).

Genom den föreslagna lagen överläts på förvaltningskontoret att i flera olika hänseenden meddela detaljföreskrifter och besluta särskilda åtgärder, m. m. Det är enligt utskottets mening angeläget att dessa betydelsefulla frågor i största möjliga utsträckning handläggs av ett av riksdagens förtroendemannaaorgan.

Som framgått av utskottets redogörelse ovan gäller beträffande det övervägande antalet frågor att beslutanderätten i första hand skall tillkomma förvaltningsstyrelsen. De undantag härifrån som anges direkt i den föreslagna säkerhetsskyddslagen är bestämda av särskilda skäl. Det gäller således frågor som förutsätter en omgående behandling. De föreslagna formerna för beslutsfattande i dessa senare fall bör därför godtas.

Vad gäller de övriga tidigare nämnda fall där beslutandefunktioner enligt 15 § instruktionen primärt åvilar förvaltningsdirektören eller annan tjänsteman bör dock övervägas en annan ordning. Utskottet vill förorda att beslutanderätten i dessa fall normalt skall tillkomma förvaltningsstyrelsen. Den föreslagna instruktionens 12 § punkt 11. bör i enlighet härmed ändras så att all beslutanderätt enligt säkerhetsskyddslagen skall tillkomma förvaltningsstyrelsen om inte annat anges i lagen.

Den ändring i instruktionen som föranleds av vad utskottet nu föreslagit redovisas i det av utskottet samtidigt avgivna betänkandet KU 1983/84: 5.

Genom den förordade ändringen i instruktionen kommer styrelsen att få beslutanderätten även i fråga om sådana begränsningar i möjligheterna att röra sig fritt mellan riksdagens lokaler som får beslutas enligt 20 § andra stycket.

I fråga om de särskilda ordningsföreskrifter m. m. som enligt förslaget skall få utfärdas av förvaltningskontoret kommer utskottet i specialmotiveringen till 34 § nedan att ta upp fråga om vissa justeringar. Den beslutanderätt för förvaltningskontoret som efter de av utskottet där förordade ändringarna kommer att kvarstå, skall i enlighet med den av utskottet förordade ändringen i instruktionen utövas av förvaltningsstyrelsen.

Vad gäller den rådgivningsservice angående handhavandet av hemliga handlingar som slås fast i den föreslagna 14 § har denna rådgivningsservice avseende på rådgivning i enskilda fall till utskott m. fl. enheter inom riksdagen. Denna verksamhet kräver således normalt inte förvaltningssty-

relsens medverkan. I den mån det gäller åtgärder av generell innebörd framgår av den av utskottet samtidigt i betänkandet KU 1983/84: 5 behandlade instruktionen för förvaltningskontoret att sådana kan beslutas i form av råd.

Yrkande 1 i motion 1983/84: 2436 får anses besvarat med vad utskottet nu anfört.

Med anledning av yrkande 2 i följdmotionen kommer utskottet i specialmotiveringen att behandla också fråga om viss ytterligare jämkning beträffande 20 § andra stycket.

3. Specialmotivering

Utskottet tar i detta avsnitt upp de paragrafer där utskottet föreslår ändringar eller där utskottet finner skäl att göra vissa särskilda uttalanden. I övrigt hänvisar utskottet till specialmotiveringen i förslag 24.

Till följd av att utskottet föreslår att den föreslagna 23 § skall utgå har en omnumrering måst ske fr. o. m. denna paragraf. Anledningen till att 23 § utgår redovisar utskottet nedan i specialmotiveringen till 5 §.

Yrkandena under punkterna 2 och 3 i följdmotionen behandlas i specialmotiveringen till 20 § resp. 28 §.

1 §

Beträffande denna paragraf föreslår utskottet en redaktionell justering.

2 §

Säkerhetsskyddets uppbyggnad i 2 § följer den indelning som finns i förordningen (1981: 421) om säkerhetsskyddet vid statliga myndigheter och som bl. a. tillämpas inom regeringskansliet. I paragrafens punkt 5. föreslår utskottet en språklig ändring så att paragrafen i denna del får motsvarande lydelse som den nyss nämnda förordningen.

4 §

Enligt förslaget till 4 § skall det åligga varje chef för en arbetsenhet inom riksdagen att uppmärksamma säkerhetsskyddet inom enheten och att hålla kontakt med säkerhetschefen i säkerhetsfrågor. Vid behov skall enhetschefen utse en eller flera särskilda säkerhetsmän inom enheten. En förteckning över säkerhetsmän skall vidare upprättas av säkerhetschefen och finnas tillgänglig hos denne. Dessa bestämmelser skall enligt paragrafens andra stycke tillämpas också beträffande partikanslier som är inrymda i riksdagens lokaler.

Utskottet har ifrågasatt behovet av en så hög grad av formalisering av den organisatoriska uppbyggnaden av säkerhetsskyddet som föreslagits i 4 §. Enligt utskottets mening är det tillräckligt att enhetscheferna åläggs ett ansvar för säkerhetsskyddet inom sina enheter och en skyldighet att hålla

kontakt med säkerhetschefen i säkerhetsfrågor. Utskottet föreslår därför att reglerna om utseende av säkerhetsmän utgår. Slutligen föreslår utskottet en redaktionell justering i paragrafens andra stycke.

5 §

Enligt den föreslagna 5 § läggs riksdagens ledamöter och tjänstemän samt anställda vid partikanslier i riksdagens lokaler en skyldighet att underrätta chefen för den egna arbetsenheten, säkerhetschefen eller en säkerhetsman om sådant som kan vara av betydelse ur säkerhetssynpunkt.

Det följer av vad utskottet föreslagit i fråga om 4 § att vad som sägs i 5 § om säkerhetsmän skall utgå ur lagtexten.

I det förevarande lagförslaget finns ytterligare en regel om underrättelseskyldighet i visst fall. Enligt den föreslagna 23 § skall nämligen riksdagens ledamöter och tjänstemän samt anställda vid partikanslierna vid misstanke om att någon obehörig befinner sig i lokalerna vara skyldiga att underrätta bevakningspersonalen om detta.

Den föreslagna 5 § täcker delvis in förhållanden som avses i 23 §. Med hänsyn härtill och då 23 § i den föreslagna utformningen blir vag och svårtolkad bör enligt utskottets mening 23 § utgå ur lagförslaget. För att markera att 5 § tar sikte också på förhållanden av det slag som har avsetts i den föreslagna 23 § bör emellertid den personkrets till vilken underrättelse enligt 5 § skall ske utvidgas till att avse också bevakningspersonalen.

7 §

Enligt bestämmelserna i denna paragraf utrustas förvaltningskontoret med befogenhet att meddela särskilda föreskrifter bl. a. i krig eller vid beredskapstillstånd (första stycket) och att besluta särskilda åtgärder för säkerhetsskyddet vid vissa speciella tillfällen (andra stycket).

Genom dessa bestämmelser öppnas bl. a. möjlighet att i vissa extraordinära situationer och vid speciella tillfällen snabbt kunna möta de särskilda krav som säkerhetsintresset kan komma att ställa.

Särskilt i krig eller liknande situationer uppkommer behov av åtgärder för att upprätthålla säkerheten som går långt utöver dem som erfordras för normala förhållanden.

Med avseende på krig, krigsfara och därav föranledda utomordentliga förhållanden innehåller 13 kap. regeringsformen ett antal bestämmelser som skall garantera en effektivt fungerande statsledning också i krislägen. Bl. a. innebär bestämmelserna en noga specificerad kompetensfördelning mellan de högsta statsorganen. Enligt dessa regler kan t. ex. regeringen få möjlighet att besluta sådana bestämmelser som normalt skall beslutas av riksdagen genom lag. En grundläggande tanke bakom dessa undantagsbestämmelser är att statsmakterna och andra offentliga organ skall kunna agera inom grundlagens ram även i krissituationer.

Utskottet vill erinra om att den rätt att meddela föreskrifter som förvalt-

ningskontoret tilläggs genom förevarande paragraf givetvis inte kan rubba den kompetensfördelning rörande normgivning som regeringsformen anvisar, vare sig det är fråga om krissituationer eller det gäller normala förhållanden. De föreskrifter som förvaltningskontoret meddelar måste ha stöd direkt i den nu förevarande lagen. Föreskrifterna måste därför vara avgränsade på ett sådant sätt att de får avseende endast på de olika former av säkerhetsåtgärder som anges i lagen. Uppkommer behov av åtgärder som är artskilda från lagens bestämmelser eller eljest är av väsentligt mera ingripande beskaffenhet måste riksdagen ta ställning till dessa.

8, 10 och 11 §§

I dessa bestämmelser föreslår utskottet några jämkningar av lagteknisk natur. Vidare förordar utskottet att bestämmelsen i förslagets 11 § flyttas till 10 §. Den föreslagna 10 § tas i stället in i 11 §.

Beträffande 11 § (förs. 10 §) vill utskottet framhålla att bestämmelsen givetvis inte är avsedd att inskränka i de möjligheter som riksdagen har enligt 11 kap. 3 § sekretesslagen (1980: 100) att förordna om undantag från sekretess.

14, 15 och 17 §§

Utskottet förordar vissa justeringar av redaktionell natur i dessa paragrafer. I fråga om den närmare innebörden av 14 § hänvisar utskottet till den allmänna motiveringen ovan.

20 §

Beträffande paragrafens första stycke föreslår utskottet en redaktionell ändring. Bestämmelsen innebär att en intensifiering av åtgärderna för bevakning och kontroll enligt 19 § skall äga rum i fråga om de utrymmen som nämns i paragrafen.

I andra stycket ges förvaltningskontoret rätt att besluta om vissa inskränkningar i möjligheterna att röra sig fritt mellan riksdagens olika hus. Sådana begränsningar förutsätts bli beslutade för hela tidsperioder. Begränsningarna kan enligt förslaget gälla endast för andra än statsråd, riksdagens ledamöter och tjänstemän. Begränsningarna avses bl. a. öka tryggheten nattetid i ledamotshuset. Det normala sättet att begränsa rörelsefriheten blir att stänga vissa grindar som kräver nyckelkort för att öppnas eller som öppnas från bevakningscentralen efter kontroll genom intern-TV av den som önskar passera grinden. Varje statsråd, ledamot och tjänsteman i riksdagen skall disponera ett nyckelkort. Nattetid och under helger begränsas den personella bevakningen av riksdagens lokaler. "Nattetid" innebär tiden kl. 22.00–06.00 eller kortare tid.

Utskottet har i den allmänna motiveringen behandlat frågan om vilket organ inom riksdagen som skall ha rätt att besluta de begränsningar som avses i 20 §.

I motion 1982/83:2436 av Anders Svärd (c) och Birgitta Hambræus (c) anförs att partikansliernas personal inte i lagen har tillförsäkrats en generell frihet i riksdagens lokaler. De förutsätts däremot delta bl. a. i uppsikten över eventuella obehöriga. Enligt motionen synes förslagsställaren ha förbisett det faktum att ett stort antal ledamöter kommer att ha arbetsrum i anslutning till utskottslokalerna i riksdagshusets östra del. Under exempelvis allmän motionstid och under valrörelser kan det vålla stort besvär för vad som måste betraktas som normal politisk verksamhet i ett parlament om inte partikansliernas personal har obegränsat tillträde till de delar av huset där ledamöterna har sina arbetsrum. För fullgörande av riksdagens politiska funktioner är det enligt motionärernas mening nödvändigt att partiernas tjänstemän betraktas på samma sätt som riksdagsförvaltningens personal. Detta bör enligt motionärerna komma till klart uttryck i 20 § (yrkande 2).

De i motionen påtalade olägenheterna med eventuella begränsningar för anställda vid partikanslierna att vissa tider på dygnet kunna passera dörrar mellan riksdagens hus är enligt utskottets mening beaktansvärda. Utskottet finner det angeläget att anställda vid partikanslier som har lokaler i riksdagens hus har samma rörelsefrihet i detta hänseende som riksdagens egna tjänstemän. Utskottet förordar således att partikansliernas anställda undantas från de föreskrifter förvaltningskontoret kan meddela med stöd av 20 § andra stycket och tillstyrker yrkande 2 i motion 1982/83: 2436.

21 §

I denna bestämmelse anges att bevakningspersonalen skall bestå såväl av tjänstemän hos riksdagen som personal från auktoriserat bevakningsföretag. Beträffande frågan om hur bevakningsuppgifterna bör vara fördelade mellan den egna personalen och personal från bevakningsföretag hänvisas till vad utskottet anfört i den allmänna motiveringen.

22 §

Den av utskottet föreslagna justeringen är av redaktionell karaktär.

23 §

På grund av den nya paragrafering som har skett med hänsyn till att utskottet förordar att den av förvaltningsstyrelsen framlagda 23 § skall utgå ur lagen, motsvaras den av utskottet föreslagna 23 § av 24 § i det framlagda lagförslaget. Motiven för att den föreslagna 23 § skall utgå har utskottet redovisat ovan i specialmotiveringen till 5 §.

24 och 25 §§

Dessa paragrafer motsvarar 25 resp. 26 §§ enligt förvaltningsstyrelsens förslag. Beträffande vissa justeringar i 24 § (förs. 25 §) hänvisar utskottet till specialmotiveringen till 26 § nedan.

26 §

Paragrafen motsvarar 27 § i det framlagda lagförslaget.

Enligt förslägets 27 § har personer för vilka riksdagens förvaltningskontor utfärdar identitetskort rätt till tillträde till riksdagens lokaler. Den föreslagna bestämmelsen kan enligt utskottets mening ge ett intryck av att det överläts på förvaltningskontoret att genom den service kontoret tillhandahåller beträffande identitetskort närmare reglera tillträdesrätten till riksdagens lokaler. Av motivuttalandet till 27 § i förslag 24 framgår dock att paragrafen endast avser personer för vilka skall utfärdas identitetskort enligt förslägets 25 §. Utskottet förordar att detta kommer till klart uttryck redan i lagtexten till 24 § (förs. 25 §) och 26 § (förs. 27 §). Utskottet föreslår därjämte en redaktionell ändring i 24 § andra stycket (förs. 25 § andra stycket).

27–29 §§

Paragraferna motsvarar 28–30 §§ i det av förvaltningsstyrelsen framlagda lagförslaget.

Bestämmelserna medger vissa personer som i sin verksamhet har anledning att besöka riksdagen en viss självständig tillträdesrätt. Tillträdesrätten gäller en rätt för de i lagen angivna personkategorierna att, under de förutsättningar som anges i lagen, komma in i och uppehålla sig i lokalerna.

Det ligger självfallet i sakens natur att denna tillträdesrätt endast avser icke låsta gemensamma utrymmen såsom foajéer, trapphus, korridorer och liknande utrymmen samt utrymmen som särskilt ställts till disposition. Tillträde till ledamotsrum samt arbetsutrymmen inom de olika arbetsenheterna i riksdagens lokaler, t.ex. arbetsrum, gemensamma arbetsutrymmen, sessionssalar m.m. förutsätter givetvis även samtycke från den som disponerar lokalerna. Detsamma gäller andra utrymmen i plenisalen än åhörarläktaren och utrymmen som disponeras av representanter för massmedierna.

Utskottet övergår nu till att behandla fråga om vissa ändringar i 28 § (förs. 29 §).

I denna paragraf ges viss tillträdesrätt till representanter för massmedia, tjänstemän från regeringskansliet, riksdagens verk och andra personer som i sin tjänst eller för utförande av uppdrag regelbundet besöker riksdagen. Tillträdesrätten skall gälla under ordinarie arbetstid för riksdagens tjänstemän och under andra tider i anslutning till kammar- eller utskottssammanträden eller presskonferens eller partimöte i riksdagens lokaler.

Beträffande utländska journalister och fotografer innehåller den föreslagna paragrafen i punkt 2. en bestämmelse enligt vilken tillträdesrätten närmare skall regleras genom föreskrifter som utfärdas av förvaltningsstyrelsen.

De föreskrifter som får meddelas rörande tillträdesrätten för utländska journalister m. fl. har avseende på endast de former som skall gälla för att

fastställa att en journalist eller en fotograf är företrädare för utländsk press. Detta framgår enligt utskottets mening klarare om det direkt i lagtexten anges att förvaltningskontoret skall besluta om legitimationsregler för dessa fall. Det är lämpligt att förvaltningskontoret innan dessa regler utformas samråder med utrikesdepartementet. Enligt vad utskottet inhämtat pågår f. n. ett arbete i syfte att få fram en enhetlig legitimationshandling för utländska journalister m. fl.

Enligt *motion 1982/83: 2436* av Anders Svärd (c) och Birgitta Hambræus (c) bör personal vid partiernas riksorganisationer exempelvis partisekreterare, riksbudsman och informationschef tillförsäkras en tillträdesrätt som åtminstone är jämställd med den som tillkommer tjänstemän i regeringskansliet. Detta bör enligt motionen komma till klart uttryck i lagtexten (yrkande 3).

Som framgått av utskottets redogörelse ovan föreligger viss självständig tillträdesrätt för personer som i sin tjänst eller för utförande av uppdrag regelbundet besöker riksdagen. Denna bestämmelse torde ofta vara tillämplig när det gäller personer från partiernas riksorganisationer.

Utskottet förordar inte någon ändring i förhållande till det framlagda förslaget beträffande tillträdesrätt för personal vid partiernas riksorganisationer. Yrkande 3 i *motion 1982/83: 2436* får anses vara besvarat med vad utskottet ovan anfört rörande tillträdesrätten för vissa personer som regelbundet besöker riksdagen.

30 och 31 §§

Bestämmelserna motsvarar 31 och 32 §§ i förvaltningsstyrelsens förslag. I 30 § (förs. 31 §) har gjorts vissa följdändringar med anledning av den delvis nya paragraferingen.

32 §

Denna paragraf motsvarar 33 § i förslag 24.

Det framlagda lagförslaget till 33 § innehåller en bestämmelse av innebörd att den som är besöksmottagare enligt 31 § efter ett besök skall följa besökaren till en utgång eller till en annan besöksmottagare som besökaren skall uppsöka.

Bestämmelsen är enligt utskottets mening för kategoriskt utformad när det gäller personer som ofta besöker riksdagen för att träffa ledamöter eller tjänstemän och således är väl kända. Enligt utskottets mening är det inte nödvändigt att i dessa fall ha en så strängt formulerad regel som den föreslagna 33 §.

Vidare kan bestämmelsen i den föreslagna lydelsen vara svår att leva upp till, t. ex. i samband med att flera personer som inte har självständig tillträdesrätt deltar i ett besök och någon av deltagarna önskar bryta upp före de andra. I sådana fall bör det åvila besöksmottagaren att genom-

kontakt med vaktpersonalen eller på annat sätt se till att besökaren lämnar lokalerna eller följs åt till en annan besöksmottagare.

Utskottet förordar att lydelsen av 32 § justeras i enlighet med vad utskottet anfört.

33 §

Paragrafen motsvarar 34 § i förvaltningsstyrelsens förslag.

Utskottet vill framhålla att tillämpningen av 33 § måste ske med iakttagande av de regler i tryckfrihetsförordningen som säger att begäran att få avskrift eller kopia av allmän handling skall behandlas skyndsamt (2 kap. 13 §) samt att den som begär att få ta del av en allmän handling inte skall behöva tala om vem han är eller vilket syfte han har med sin begäran i vidare mån än som behövs för att myndigheten skall kunna pröva om hinder föreligger mot att handlingen lämnas ut (2 kap. 14 §).

34 §

Enligt den förslagna paragrafen (förs. 35 §) skall förvaltningskontoret få meddela ordningsföreskrifter för åhörarläktaren samt för riksdagens tryckeriexpedition och riksdagsbiblioteket.

I tillägsbestämmelse 2.4.1 till riksdagsordningen finns vissa regler om ordningsstörande beteenden i samband med kammarens sammanträden. Enligt dessa regler kan åhörare som uppträder störande genast utvisas. Om oordning uppstår bland åhörare, kan talmannen utvisa samtliga åhörare. I dessa regler uppställs således särskilda sanktioner.

Utskottet finner det inte lämpligt att vid sidan av riksdagsordningen ge särskilda regler om ordningen på åhörarläktaren. De sanktionerande regler som gäller för ordningsstörande beteenden vid kammarsammanträden får anses vara tillräckliga för att garantera att ordningen kan upprätthållas på åhörarläktaren. Utskottet vill därför föreslå att i 34 § första stycket endast tas in i en hänvisning till de regler som gäller i detta hänseende.

I paragrafens andra stycke föreslås förvaltningskontoret få utfärda föreskrifter för allmänhetens tillträde till riksdagsbiblioteket och tryckeriexpeditionen. Enligt utskottets mening bör paragrafen i denna del formuleras om så att den endast avser de tider på vilka biblioteket och expeditionen skall hållas öppna för allmänheten.

35–41 §§

Dessa bestämmelser motsvaras av 36–42 §§ i det framlagda förslaget. I 36 och 41 §§ föreslås vissa jämkningar av redaktionell natur.

I kraftträdande

Den föreslagna lagen bör träda i kraft den 1 januari 1984.

Utskottets hemställan

Utskottet hemställer

1. *beträffande tillträdesrätten till riksdagen för anställda vid partikanslier*
att riksdagen med anledning av förslag 1982/83: 24 och med bifall till motion 1982/83: 2436, yrkande 2, antar 20 § i den i bilagan som *Utskottets förslag* betecknade lydelsen av förslag till lag om säkerhetsskydd i riksdagen,
2. *beträffande förvaltningskontorets föreskrifter och tillträdesrätten för personal vid partiernas riksorganisationer*
att riksdagen förklarar motion 1982/83: 2436, yrkandena 1 och 3, besvarade med vad utskottet anfört i den allmänna motiveringen och i specialmotiveringen till 28 §,
3. *beträffande förslag 1982/83: 24 i övrigt*
att riksdagen med anledning av förslaget antar den i bilagan som *Utskottets förslag* betecknade lydelsen av förslag till lag om säkerhetsskydd i riksdagen,
4. *beträffande utformningen av övervakningssystemet och en utvärdering av vidtagna säkerhetsåtgärder*
att riksdagen som sin mening ger förvaltningsstyrelsen till känna vad utskottet anfört rörande dessa frågor.

Stockholm den 24 november 1983

På konstitutionsutskottets vägnar
OLLE SVENSSON

Närvarande: Olle Svensson (s), Anders Björck (m), Yngve Nyquist (s), Bertil Fiskesjö (c), Wivi-Anne Cederqvist (s), Hans Nyhage (m), Kurt Ove Johansson (s), Kerstin Nilsson (s), Gunnar Björck i Värmdö (m), Sven-Erik Nordin (c), Sture Thun (s), Anita Modin (s), Ove Eriksson (m), Lars Ernestam (fp) och Marie-Ann Johansson (vpk).

Förslag till

Lag om säkerhetsskydd i riksdagen

Härigenom föreskrivs följande.

Förvaltningsstyrelsens förslag

Utskottets förslag

Inledande bestämmelser

1 §

Riksdagens åtgärder för säkerhetsskydd syftar till att skydda riksdagens verksamhet och sekretessbelagda uppgifter som rör rikets säkerhet. De skall bestämmas med beaktande av intresset av riksdagens öppenhet mot allmänheten och företrädare för massmedia.

Till riksdagens säkerhetsskydd hänförs också beredskap mot brand och åtgärder för att ge en första hjälp till den som skadas i riksdagens lokaler.

Denna lag avser säkerhetsskyddet i riksdagen. Den skall tillämpas med beaktande av riksdagens öppenhet mot allmänheten och företrädare för massmedia.

Till riksdagens säkerhetsskydd hänförs också beredskapsåtgärder mot brand och andra skador i riksdagens lokaler samt hjälpinsatser med anledning härav.

Med riksdagens lokaler avses i denna lag riksdags-, ledamots- och förvaltningshusen.

2 §

Säkerhetsskyddet enligt 1 § första stycket omfattar

1. *sekretessskydd*, varmed förstås skydd mot att någon obehörig får kännedom om innehållet i en handling eller om en uppgift av annat slag som rör totalförsvaret, Sveriges förbindelser med annan stat eller mellanfolklig organisation eller säkerhets- eller bevakningsåtgärd avseende riksdagen, om sekretess gäller för uppgiften enligt 2 kap. eller 5 kap. 2 eller 3 § sekretesslagen (1980: 100),

2. *tillträdesskydd*, varmed förstås skydd mot att någon obehörig får tillträde till riksdagens lokaler,

3. *infiltrationsskydd*, varmed förstås skydd mot att någon som inte är pålitlig från säkerhetssynpunkt ges arbetsuppgifter som rör totalförsvaret, Sveriges förbindelser med annan stat eller mellanfolklig organisation eller säkerhets- eller bevakningsåtgärd avseende riksdagen,

4. *information om sekretess-, tillträdes- och infiltrationsskyddet.*

5. *kontroll av säkerhetsskyddet.*

5. kontroll av sekretess-, tillträdes- och infiltrationsskyddet och av informationen om detta skydd.

3 §

Hos riksdagen skall finnas en säkerhetschef, som är direkt underställd chefen för riksdagens förvaltningskontor. Säkerhetschefen ansvarar för

Förvaltningsstyrelsens förslag

Utskottets förslag

och leder säkerhetsskyddet enligt en instruktion som beslutas av förvaltningskontoret.

För säkerhetschefen skall finnas en ställföreträdare.

4 §

Varje chef för en arbetsenhet inom riksdagen skall uppmärksamma säkerhetsskyddet inom enheten och hålla kontakt med säkerhetschefen i säkerhetsfrågor. *Vid behov utser chefen en eller flera särskilda säkerhetsmän inom enheten. En förteckning över säkerhetsmän upprättas av säkerhetschefen och skall finnas tillgänglig hos denne.*

Vad som i denna lag sägs om arbetsenhet inom riksdagen gäller även partikansli i riksdagens lokaler.

Varje chef för en arbetsenhet inom riksdagen skall uppmärksamma säkerhetsskyddet inom enheten och hålla kontakt med säkerhetschefen i säkerhetsfrågor.

Vad som sägs i första stycket gäller även partikansli i riksdagens lokaler.

5 §

Uppmärksammar en riksdagsledamot eller en tjänsteman hos riksdagen eller en anställd vid partikansli i riksdagens lokaler något som kan vara av betydelse från säkerhetssynpunkt skall han anmäla detta till chefen för den egna arbetsenheten, säkerhetschefen eller en säkerhetsman.

Uppmärksammar en riksdagsledamot, en tjänsteman hos riksdagen eller en anställd vid partikansli i riksdagens lokaler något som kan vara av betydelse från säkerhetssynpunkt skall han anmäla detta till chefen för den egna arbetsenheten, säkerhetschefen eller *bevakningspersonalen*.

6 §

Vad som i denna lag sägs om riksdagsledamot gäller också för ersättare som utövar uppdrag som ledamot.

7 §

I krig eller vid beredskapstillstånd enligt lagen (1960:513) om beredskapstillstånd eller när talmannen eller den han bemyndigar har beslutat om en viss beredskapsgrad för riksdagen eller del av riksdagen gäller särskilda föreskrifter för säkerhetsskyddet som beslutas av riksdagens förvaltningskontor.

Förvaltningskontoret får också besluta om särskilda åtgärder för säkerhetsskydd vid öppnande av riksmöten eller andra speciella tillfällen, eller för lokaler som riksdagen disponerar utöver lokalerna i riksdags-, ledamots- och förvaltningshusen.

Sekretesskydd

8 §

Bestämmelser om sekretess finns i regeringsformen, riksdagsordningen och sekretesslagen. Särskilda

Bestämmelser om sekretess finns i regeringsformen, riksdagsordningen och sekretesslagen (1980:100).

Förvaltningsstyrelsens förslag

bestämmelser om sekretess hos riksdagen finns i 11 kap. sekretesslagen.

Utskottets förslag

Särskilda bestämmelser om sekretess hos riksdagen finns i 11 kap. sekretesslagen.

9 §

Med hemlig handling avses i denna lag varje allmän handling som förvaras hos riksdagen och som innehåller någon uppgift som rör totalförsvaret, Sveriges förbindelser med annan stat eller mellanfolklig organisation eller säkerhets- eller bevakningsåtgärd avseende riksdagen, om sekretess gäller för uppgiften enligt 2 kap. eller 5 kap. 2 eller 3 § sekretesslagen (1980: 100).

Med kvalificerat hemlig handling förstås en hemlig handling som innehåller uppgift av synnerlig betydelse för rikets säkerhet.

11 §

Föreskrifter i denna lag gäller inte i den mån de begränsar den frihet att meddela och offentliggöra uppgifter som *det finns grundläggande bestämmelser om i annan lag.*

10 §

Bestämmelserna i denna lag gäller inte i den mån de begränsar den frihet att meddela och offentliggöra uppgifter som *följer av tryckfrihetsförordningen och 16 kap. sekretesslagen (1980: 100).*

10 §

Har regeringen med stöd av 2 kap. 14 § andra stycket tryckfrihetsförordningen föreskrivit, att endast viss myndighet får pröva fråga om utlämnande till enskild av allmän handling som är av synnerlig betydelse för rikets säkerhet skall, om en sådan handling finns hos riksdagen, frågan om dess utlämnande prövas i den ordning som regeringen har föreskrivit.

11 §

Har regeringen med stöd av 2 kap. 14 § andra stycket tryckfrihetsförordningen föreskrivit, att endast viss myndighet får pröva fråga om utlämnande till enskild av allmän handling som är av synnerlig betydelse för rikets säkerhet skall, om en sådan handling finns hos riksdagen, frågan om dess utlämnande prövas i den ordning som regeringen har föreskrivit.

12 §

Den som är anställd hos riksdagen eller som eljest – utan att vara riksdagsledamot – fullgör uppdrag för riksdagens räkning är behörig att i sin tjänst eller i sitt uppdrag hos riksdagen ta befattning med en hemlig handling eller annars ta del av en uppgift med sådant innehåll som avses i 9 § endast om han

1. bedöms pålitlig från säkerhetssynpunkt,
2. har behövlig kunskap om sekretesskydd och
3. behöver handlingen eller uppgiften för sitt arbete hos riksdagen.

13 §

Handhavandet av en hemlig handling skall ske på ett sådant sätt att ingen obehörig kan ta del av handlingens innehåll.

En hemlig handling skall förvaras inläst i förvaringsutrymme av betryggande slag när handlingen inte behövs för utövandet av riksdagsledamots uppdrag eller för fullgörandet av arbetsuppgifter hos riksdagen.

Så snart en hemlig handling inte behövs längre skall den återlämnas eller förstöras.

Förvaltningsstyrelsens förslag

Utskottets förslag

14 §

Riksdagens förvaltningskontor svarar för *vägledning och rådgivning* angående handhavandet av hemliga handlingar och av uppgifter med sådant innehåll som avses i 9 §.

Riksdagens förvaltningskontor svarar för rådgivning angående handhavandet av hemliga handlingar och av uppgifter med sådant innehåll som avses i 9 §.

15 §

Har en hemlig handling kommit bort skall säkerhetschefen omedelbart underrättas. Detsamma gäller om en nyckel till ett förvaringsutrymme för hemliga handlingar har kommit bort.

Om det befaras att en hemlig handling har förkommit skall säkerhetschefen omedelbart underrättas. Detsamma gäller om en nyckel till ett förvaringsutrymme för hemliga handlingar har kommit bort.

16 §

Arbetet i riksdagen skall organiseras på sådant sätt att så få personer som möjligt tar befattning med hemliga handlingar eller tar del av uppgifter med sådant innehåll som avses i 9 §. Vad som sagts gäller särskilt i fråga om kvalificerat hemliga handlingar och uppgifter som rör förhållanden som är av synnerlig betydelse för rikets säkerhet. Kvalificerat hemliga handlingar får inte av en tjänsteman hos riksdagen eller en anställd vid partikansli i riksdagens lokaler utan medgivande av chefen för den egna arbetsenheten eller av säkerhetschefen medtas från riksdagens lokaler.

17 §

Grundläggande bestämmelser om registrering av allmänna handlingar *finnas* i sekretesslagen. Hemliga handlingar skall registreras hos kammarkansliet, utskottskanslierna eller förvaltningskontoret.

Grundläggande bestämmelser om registrering av allmänna handlingar *finns* i 15 kap. sekretesslagen (1980:100). Hemliga handlingar skall registreras hos kammarkansliet, utskottskanslierna eller förvaltningskontoret.

Tillträdesskydd

Allmänna bestämmelser

18 §

Bestämmelser om allmänhetens tillträde till riksdagens kammare finns i riksdagsordningen.

19 §

Tillträdesskyddet består av

1. in- och utpasseringskontroll
2. inre bevakning
3. kontroll av att dörrar, fönster och lås har tillförlitlig konstruktion.

20 §

Förstärkt tillträdesskydd ges tjänsterum för talmän och statsråd

Tillträdesskyddet för tjänsterum för talmän och statsråd samt lokaler

Förvaltningsstyrelsens förslag

samt lokaler där hemliga handlingar, känslig teknisk utrustning eller stöldbegärlig egendom förvaras.

Riksdagens förvaltningskontor får begränsa möjligheterna för andra än statsråd, riksdagens ledamöter och tjänstemän att nattetid och under helger röra sig fritt inom riksdagens lokaler mellan riksdagens hus.

Utskottets förslag

där hemliga handlingar, känslig teknisk utrustning eller stöldbegärlig egendom förvaras *skall ägnas särskild uppmärksamhet.*

Riksdagens förvaltningskontor får begränsa möjligheterna för andra än statsråd, riksdagens ledamöter och tjänstemän *samt anställda vid partikanslier, som är inrymda i riksdagens lokaler*, att nattetid och under helger röra sig fritt inom riksdagens lokaler mellan riksdagens hus.

21 §

Åtgärder för att upprätthålla tillträdesskyddet vidtas under säkerhetschefen av bevakningspersonal som består av tjänstemän hos riksdagen och personal från auktoriserat bevakningsföretag. För bevakningspersonalen gäller en särskild instruktion som beslutas av riksdagens förvaltningskontor.

22 §

Om det uppkommer behov av *förstärkt tillträdesskydd* för riksdagens lokaler eller del av dessa, kan *skärpt* bevakning för viss tid beslutas av *chefen för förvaltningskontoret* eller, vid behov av omedelbara åtgärder, av säkerhetschefen.

Om det uppkommer behov av *skärpt bevakning* för riksdagens lokaler eller del av dessa, kan *sådan* bevakning för viss tid beslutas av *förvaltningsdirektören* eller, vid behov av omedelbara åtgärder, av säkerhetschefen.

23 §

Misstänker en riksdagsledamot eller en tjänsteman hos riksdagen eller en anställd vid ett partikansli i riksdagens lokaler att en obehörig person befinner sig i lokalerna, skall bevakningspersonalen underrättas.

24 §

Dörr eller grind, som skall vara låst, får inte lämnas oläst utan att bevakningspersonalen underrättas.

23 §

Dörr eller grind, som skall vara låst, får inte lämnas oläst utan att bevakningspersonalen underrättas.

Identitetskort

25 §

Riksdagens förvaltningskontor *utfärdar* identitetskort för statsråd, riksdagens ledamöter och tjänstemän samt för anställda vid partikanslier, som är inrymda i riksdagens lokaler.

24 §

Riksdagens förvaltningskontor *skall utfärda* identitetskort för statsråd, riksdagens ledamöter och tjänstemän samt för anställda vid partikanslier, som är inrymda i riksdagens lokaler.

Förvaltningsstyrelsens förslag

Den som skall förses med identitetskort är skyldig att *snarast efter det uppdraget eller anställningen tillträts låta fotografera sig och underteckna erforderliga handlingar enligt anvisningar av förvaltningskontoret.*

26 §

Den som har förlorat sitt identitetskort skall omedelbart anmäla detta till säkerhetschefen.

Identitetskort skall utan anmodan snarast återlämnas till riksdagens förvaltningskontor om uppdraget eller anställningen upphört.

Tillträde till riksdagens lokaler

27 §

Personer för vilka riksdagens förvaltningskontor *utfärdar* identitetskort har rätt till tillträde i riksdagens lokaler.

28 §

De som har fasta arbetsplatser i riksdagens lokaler och är anställda hos *massmediaföretag* eller entreprenörer, som riksdagen anlitar, har rätt till tillträde till riksdagens lokaler. Riksdagens förvaltningskontor skall upprätta en förteckning över aktuella företag och entreprenörer samt sådana anställda hos dessa som har rätt till tillträde till lokalerna. Förteckningen skall finnas tillgänglig hos bevakningspersonalen.

29 §

Under ordinarie arbetstid för riksdagens tjänstemän och under andra tider i anslutning till kammar- eller utskottssammanträde eller presskonferens eller partimöte i riksdagens lokaler har följande rätt till tillträde:

1. svenska journalister och fotografer mot uppvisande av legitimation som har utfärdats för dem av ett erkänt yrkesförbund eller av ett eget tidningsföretag,

Utskottets förslag

Den som skall förses med identitetskort skall *följa förvaltningskontorets anvisningar för att få ut identitetskortet.*

25 §

Den som har förlorat sitt identitetskort skall omedelbart anmäla detta till säkerhetschefen.

Identitetskort skall utan anmodan snarast återlämnas till riksdagens förvaltningskontor om uppdraget eller anställningen upphört.

26 §

Personer för vilka riksdagens förvaltningskontor *skall utfärda* identitetskort *enligt 24 §* har rätt till tillträde till riksdagens lokaler.

27 §

De som har fasta arbetsplatser i riksdagens lokaler och är anställda hos *massmedieföretag* eller entreprenörer, som riksdagen anlitar, har rätt till tillträde till riksdagens lokaler. Riksdagens förvaltningskontor skall upprätta en förteckning över aktuella företag och entreprenörer samt sådana anställda hos dessa som har rätt till tillträde till lokalerna. Förteckningen skall finnas tillgänglig hos bevakningspersonalen.

28 §

Under ordinarie arbetstid för riksdagens tjänstemän och under andra tider i anslutning till kammar- eller utskottssammanträde eller presskonferens eller partimöte i riksdagens lokaler har följande *personer* rätt till tillträde:

1. svenska journalister och fotografer mot uppvisande av legitimation som har utfärdats för dem av ett erkänt yrkesförbund eller av ett eget tidningsföretag,

Förvaltningsstyrelsens förslag

2. utländska journalister och fotografer enligt *föreskrifter* som beslutas av riksdagens förvaltningskontor.

3. teknisk personal från Sveriges Radio AB eller dess dotterföretag om besöket har samband med rundradiosändning.

4. tjänstemän från regeringskansliet, riksdagens verk och andra statliga myndigheter samt kommittétjänstemän och andra personer som i sin tjänst eller för utförande av uppdrag regelbundet besöker riksdagen.

30 §

Rätt till tillträde till riksdagens lokaler har även den som skall delta i studiebesök eller i förankat sammanträde eller annan sammankomst i riksdagens lokaler. En person med fast arbetsplats i riksdagens lokaler skall ansvara för att förankringen sker till riksdagens säkerhetsenhet. Han skall också svara för att de som deltar anvisas rätt lokal och att de lämnar riksdagens lokaler efter sammankomsten.

Vid besök av studiegrupper och i samband med större sammanträden eller presskonferenser bör en företrädare för den som anordnar besöket eller sammankomsten vara beredd att bistå bevakningspersonalen vid inpasseringskontrollen.

Den som passerar in med stöd av bestämmelsen i första stycket får nattetid och i samband med veckoslut eller helger uppehålla sig endast i eller i anslutning till den lokal där sammankomsten äger rum.

31 §

Tillträde får ske tillsammans med den som är behörig enligt 27–28 §§ (besöksmottagare).

Väntas besök till ett riksdagsorgan eller väntar en besöksmottagare besök av någon som inte är behörig att *inpassera* enligt 27–30 §§ bör besöket *förankalas* till

Utskottets förslag

2. utländska journalister och fotografer enligt *legitimationsregler* som beslutas av riksdagens förvaltningskontor.

3. teknisk personal från Sveriges Radio AB eller dess dotterföretag om besöket har samband med rundradiosändning.

4. tjänstemän från regeringskansliet, riksdagens verk och andra statliga myndigheter samt kommittétjänstemän och andra personer som i sin tjänst eller för utförande av uppdrag regelbundet besöker riksdagen.

29 §

Rätt till tillträde till riksdagens lokaler har även den som skall delta i studiebesök eller i förankat sammanträde eller annan sammankomst i riksdagens lokaler. En person med fast arbetsplats i riksdagens lokaler skall ansvara för att förankringen sker till riksdagens säkerhetsenhet. Han skall också svara för att de som deltar anvisas rätt lokal och att de lämnar riksdagens lokaler efter sammankomsten.

Vid besök av studiegrupper och i samband med större sammanträden eller presskonferenser bör en företrädare för den som anordnar besöket eller sammankomsten vara beredd att bistå bevakningspersonalen vid inpasseringskontrollen.

Den som passerar in med stöd av bestämmelsen i första stycket får nattetid och i samband med veckoslut eller helger uppehålla sig endast i eller i anslutning till den lokal där sammankomsten äger rum.

30 §

Tillträde får ske tillsammans med den som är behörig enligt 26 eller 27 § (besöksmottagare).

Väntas besök till ett riksdagsorgan eller väntar en besöksmottagare besök av någon som inte är behörig att *passera in* enligt 26–29 §§ bör besöket *anmälas i förväg*

Förvaltningsstyrelsens förslag

bevakningspersonalen i den port som besökaren väntas till, om inte besöksmottagaren själv svarar för att besökaren möts i porten.

Om någon oanmäld önskar tillträde till riksdagens lokaler för att besöka viss person skall en besöksmottagare anges för bevakningspersonalen.

32 §

Den som önskar tillträde för att få information, aktualisera ett ärende hos riksdagens förvaltningskontor eller för att få framföra sin åsikt i en fråga och som inte i förväg avtalat om besöket eller som inte kan uppge någon besöksmottagare skall hjälpas till rätta av bevakningspersonalen.

33 §

Efter ett besök *skall* besöksmottagaren *följa* besökaren till en utgång eller till en annan besöksmottagare som besökaren skall *uppsöka*.

34 §

Den som begär att få ta del av en allmän handling som finns hos riksdagen skall hänvisas till riksdagsbiblioteket om inte handlingen tillhandahålls på annat sätt. Biblioteket svarar för att begärd handling tillhandahålls den sökande. Finns handlingen inte hos biblioteket skall den skyndsamt efterforskas inom den inre riksdagsförvaltningen.

35 §

Besökare till kammarens åhörarläktare har tillträde till denna i samband med offentligt sammanträde med kammararen. *Ordningsföreskrifter för sådana besökare utfärdas av riksdagens förvaltningskontor efter samråd med kammarens sekreterare.*

Utskottets förslag

till bevakningspersonalen i den port som besökaren väntas till, om inte besöksmottagaren själv svarar för att besökaren möts i porten.

Om någon oanmäld önskar tillträde till riksdagens lokaler för att besöka viss person skall en besöksmottagare anges för bevakningspersonalen.

31 §

Den som önskar tillträde för att få information, aktualisera ett ärende hos riksdagens förvaltningskontor eller för att få framföra sin åsikt i en fråga och som inte i förväg avtalat om besöket eller som inte kan uppge någon besöksmottagare skall hjälpas till rätta av bevakningspersonalen.

32 §

Efter ett besök *av någon som inte är väl känd svarar* besöksmottagaren *för att* besökaren *följs* till en utgång eller till en annan besöksmottagare som besökaren skall *träffa*.

33 §

Den som begär att få ta del av en allmän handling som finns hos riksdagen skall hänvisas till riksdagsbiblioteket om inte handlingen tillhandahålls på annat sätt. Biblioteket svarar för att begärd handling tillhandahålls den sökande. Finns handlingen inte hos biblioteket skall den skyndsamt efterforskas inom den inre riksdagsförvaltningen.

34 §

Besökare till kammarens åhörarläktare har tillträde till denna i samband med offentligt sammanträde med kammararen. *Bestämmelser om ordningen på åhörarläktaren finns i tilläggsbestämmelse 2.4.1 till riksdagsordningen.*

Förvaltningsstyrelsens förslag

Besökare till riksdagsbiblioteket eller riksdagens tryckeriexpedition äger tillträde till biblioteket och expeditionen *enligt föreskrifter som beslutas* av förvaltningskontoret.

36 §

Tillträde till riksdagens lokaler är i övrigt tillåtet efter tillstånd av förvaltningsdirektören eller säkerhetschefen.

37 §

Den som önskar tillträde till riksdagens lokaler eller den som uppehåller sig där eller skall lämna lokalerna är skyldig att på anmodan av bevakningspersonalen legitimera sig om inte besöket är sådant som anges i 34 eller 35 §.

38 §

Nycklar och nyckelkort är personliga och får inte lånas ut om inte säkerhetschefen medger det.

Förlust av nyckel eller nyckelkort skall omedelbart anmälas till säkerhetsenheten.

Utskottets förslag

Besökare till riksdagsbiblioteket eller riksdagens tryckeriexpedition äger tillträde till biblioteket och expeditionen *på tider som bestäms* av förvaltningskontoret.

35 §

Tillträde till riksdagens lokaler är i övrigt tillåtet efter tillstånd av förvaltningsdirektören eller säkerhetschefen.

36 §

Den som önskar tillträde till riksdagens lokaler eller den som uppehåller sig där eller skall lämna lokalerna är skyldig att på anmodan av bevakningspersonalen legitimera sig om inte besöket är sådant som anges i 33 eller 34 §.

37 §

Nycklar och nyckelkort är personliga och får inte lånas ut om inte säkerhetschefen medger det.

Förlust av nyckel eller nyckelkort skall omedelbart anmälas till säkerhetsenheten.

Nycklar och nyckelkort

Infiltrationsskydd

39 §

Personalkontrollkungörelsen (1969:446) skall gälla i tillämpliga delar för riksdagens tjänstemän.

40 §

Riksdagens förvaltningskontor bestämmer efter samråd med krigsdelegationens sekreterare vilka tjänster och uppdrag för tjänstemän som skall hänföras till skyddsklass enligt personalkontrollkungörelsen.

38 §

Personalkontrollkungörelsen (1969:446) skall gälla i tillämpliga delar för riksdagens tjänstemän.

39 §

Riksdagens förvaltningskontor bestämmer efter samråd med krigsdelegationens sekreterare vilka tjänster och uppdrag för tjänstemän som skall hänföras till skyddsklass enligt personalkontrollkungörelsen (1969:446).

Information

41 §

Förvaltningskontoret svarar för att riksdagsledamöter och alla som har fast arbetsplats i riksdagens lo-

40 §

Förvaltningskontoret svarar för att riksdagsledamöter och alla som har fast arbetsplats i riksdagens lo-

Förvaltningsstyrelsens förslag

kaler informeras om föreskrifterna i denna lag och om säkerhetsskyddet i övrigt.

Utskottets förslag

kaler informeras om föreskrifterna i denna lag och om säkerhetsskyddet i övrigt.

Kontroll

42 §

Säkerhetschefen skall fortlöpande kontrollera att *föreskrifterna om säkerhetsskyddet iakttas och att skyddsnivån är jämn och tillräckligt hög.*

Hemliga handlingar samt nycklar och nyckelkort till riksdagens lokaler skall inventeras regelbundet och när det är särskilt påkallat.

41 §

Säkerhetschefen skall fortlöpande kontrollera att säkerhetsskyddet *fungerar tillfredsställande.*

Hemliga handlingar samt nycklar och nyckelkort till riksdagens lokaler skall inventeras regelbundet och när det är särskilt påkallat.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 1983.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1984.